

[Bruksanvisningar] - 2

Carl A. Hanner

Vardagstryck Affärstryck 1800-tal 8:o

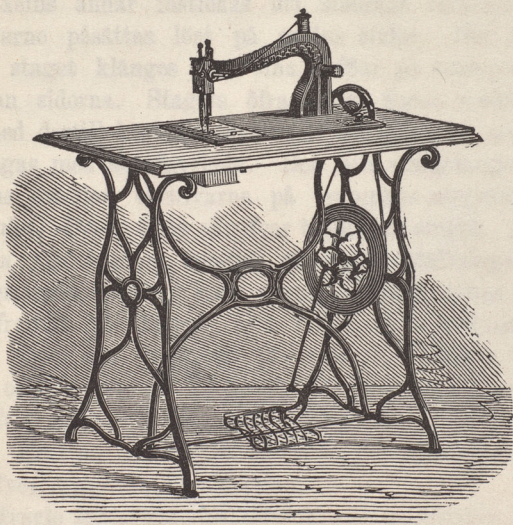

ANVISNING

ATT BEGAGNA

MORA SKYTTEL-SYMASKIN

"N:o II".

STOCKHOLM,

TRYCKT HOS A. L. NORMANS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG,

1874.

ANVÄNDNING

ATT BEHÅLLA

MORA SKYTTEL-SYMASKIN

I
ger,
skruf-
emell
och a
Mutt
made
emell
till n
tilldr
bring
på h
skifv
att o
mer
hjule
kant
ges
stör
och
förh
satt
tyg

Fotställningens hopsättning.

Det med ett hjul försedda sidostycket ställes till höger, och det andra till venster, båda vända inåt med skruf-öronen. Trampan med vidsittande axel anbringas emellan sidorna, så att trampans utsprång visar bortåt, och axelns ändar instickas uti sidornas nedersta hål. Muttrarne påsättas löst på axelns ändar. Det X-formade staget klänges med sina gafflar på tramp-axeln, emellan sidorna. Stagets öfra armar fästas snedt upp-till med dertill hörande skrufvar. Trampaxelns muttrar tilldragas med skrufnyckeln. Den lilla dragstången anbringas emellan skrufvarne på trampans utsprång och på hjulet. Dessa båda skrufvar tilldragas starkt. *Bord-skifvan fastskrufvas* derefter ofvanpå fotställningen, så att den under bordets kant sittande spolmaskinen kommer framåt till höger. Det fem-armiga spolmaskins-hjulet med dess fotstycke fästes under bordets högra kant, och den mindre af de medföljande remmarne klänges öfver detta hjul och öfver spolmaskinens trissa. Den större remmen anbringas omkring fotställningens hjul och öfver symaskinens remtrissa.

Hvarje symaskin, som afsändes ifrån fabriken, är på förhand profvad, har nålen och trådarne ordentligt insatta så, som de brukas vid sömnad, samt ett stycke tyg med börjad söm ilagdt. *Sättet att sköta maskinen*

inses lättare, om vid maskinens emottagande dess inredning noga betraktas, innan man vill sy på densamma.

Maskinens smörjning

verkställes på följande sätt:

Sedan oljekannan blifvit fylld med fin symaskinsolja, afskjutes remmen och maskinen upplyftes. Smörjframskjutarens veftapphål och dess rätledningar samt matarens anslag emot stygnregulatorns kilformiga del, nedfäll maskinen och sätt på remmen, samt smörj ytterligare de på maskinens platta anbragta hålen, som leda till skyttelarmens naf och till den ena sporrullen, tag bort främre stålskifvan, hvarigenom axelns venstra smörjhål blir tillgängligt, axelns högra smörjhål finnes i remhjulets närhet i högra kanten af maskinens platta, smörj hålet på nålarmens naf och derefter den andra sporrullen, som får sin ledning utefter nålarmens styrningsplan; frampå maskinens fristående del smörjas de båda nål- och pressarstängerna vid deras öfre ändar, hvarifrån oljan leder sig utföre; på fotställningen smörjas trampans båda lager, dragstångens tapphål, svänghjulets lager och spolmaskinens båda lagerlopp.

Trampöfningen.

Skytteln upptages; tråden utdrages från nålen; *pressarstäng* uppställs med den vid dess högsta parti anbragta lilla häfstängen; man sätter sig framför maskinen med den ena eller båda fötterna på trampan, med högra handen vrides det lilla vid träbordet varande svänghjulet *ifrån den arbetande*, och man bemödar sig att genom lätt trampning hålla maskinen i jemn gång

och i rätt riktning. Man låter hela fotsulan hvila på trampan under maskinens gång och låter den stadigt följa med rörelsen, utan att trycka med någon våldsamhet på trampan. Man bör aldrig hafva maskinen i gång utan att lägga något tyg emellan pressarfoten och syskifvan, eller ock hafva pressaren uppställd, samt *icke börja sy förr än man lärt sig trampa maskinen jemnt och i rätt riktning*. Sedan maskinen varit i gång en stund, stannas den, och *all öfverflödiga olja borttorkas*, att den ej må smutsa arbetet. När maskinen ej begagnas, bör den öfverhöljas med en duk, att ej dam må intränga uti dess lagergångar. Vid träget begagnande behöfver maskinen smörjas åtminstone två gånger om dagen.

När man öfvat sig att trampa maskinen och känner sig trygg att kunna hålla den i jemn hastighet, och någon rörelse i baklänges riktning ej vidare kommer i fråga, så må man bereda sig till att sy på maskinen.

Val af tråd och nål.

Först bestämmes den sort tråd eller silke, som bäst passar till det för handen varande arbetet, och derpå tillser man att en till tråden passande nål erhålles. Nålen väljes af den groflek, att tråden blir *väl gömd uti dess rännor, utan att dock gå alltför löst igenom nålens öga*. För skytteln kan man gerna taga tråden något nummer finare än för nålen, och måste så göra, om man vid söm på tunna tyger vill erhålla vackra, runda perlstygn på arbetets öfversida. Man bör ej gerna begagna annat än god maskintråd af t. ex. Clarks välkända tillverkning. *Vid arbete i tunna tyger* tillses att nålen har fullkomligt skarp spets (i annat fall skärpes den), och

att nålen är tillräckligt fin, så att den utvalda tråden må väl fylla nålstygnen.

Nålens insättning.

Då ny nål behöfver insättas, anbringas den med dess *kortaste ränna vänd rätt mot höger*, d. v. s. intill skytteln bana, och dess öfre del instucken inom nålfästet samt inlagd i den på nålstängens nedra ända varande rännan, sedan nålfästets mutter blifvit något lossad med skrufmejselns tillhjälp. Då nålen är sålunda insatt, tillvrides muttern helt löst med fingrarne, så att nålen nätt och jemnt ej faller ned. På nålstängens öfra ända befinner sig en graverad tvärlinie. Vrid svänghjulet sakta tills *denna linie kommer jemnt med öfversta ytan af maskinarmen*.*) När nålstängen är i detta läge, så sänk eller höj nålen tills dess öga är *precis jemnt med syskifvan*. Detta är högst maktpåliggande. För att bättre kunna observera nålögat, är det lämpligt att iträda en kort hvit trådända, som då skall lägga sig *rak* på syskifvan. Sedan nålen är sålunda rätt insatt, inskrufvas muttern, tills nålen sitter *orubbligt* fastklämd. Derefter tillses att nålen går alldeles *midt uti hålet på syskifvan*. Om den går närmare någon kant deraf, så böj den tills den går rätt.

Skyttelns iordningställande.

Man har nu att iordningställa skytteln. Inom den lilla båtformiga skytteln ligger en spole, den tryckes

*) Syr man med gröfsta nål och tråd i mycket tjocka tyger, kan det vara behöfligt att insätta nålen en liten mån djupare; men ej mer än ¹/₁₆ tum djupare än enligt regeln; detta till undvikande af felstygn.

framåt skyttelns spetsiga ända och uttages. Genom att betrakta den under bordets kant sittande spolmaskinen ser man lätt huru spolen kan deruti insättas. För att kunna börja spolningen, nystar man tråden några hvarf omkring en af spolens ändtappar och inskjuter denna tapp i den koniska fördjupningen på spolmaskinens remtrissa, då tråden blir fastklämd emellan spolens mesingsbricka och remtrissan och sålunda fasthållen under spolningens början. Den trådrulle, hvaraf man skall taga tråden för spolen, trädes på det ofvanpå maskinarmen varande stiftet, sedan man för tillfället borttagit nålstrådens rulle derifrån. Med venstra handen håller man tråden lindrigt sträckt under spolningen och vrider spolmaskinshjulet omkring med högra handen. Spolningen måste ske i *mycket jemna hvarf* fram och åter efter hela spolens längd. En jemn spolning läres endast genom öfning, men det är angeläget att deruti förvärfva sig skicklighet, emedan *en ojemn spolning förorsakar ojemn och ful söm*. Man borde ej vara nöjd förr än spolen är lika väl vindad, som tråden på den köpta trådrullen. När spolen är fullvindad uttages den. *Dess båda ändar oljas något*. Den *ena ändan* intryckes i punkten vid skyttelns *främre* parti och den andra ändan nedknäppes vid skyttelns trubbiga ända. Tråden införes nu emellan ståltrådsbygeln (hvilket sker lättast genom ut- och inträdning i det derinvid liggande runda hålet). På skyttelns öfre kant är en rad små hål. Från ståltrådsbygeln går tråden *först inifrån ut igenom det aktersta af dessa spännhål*. Sedan har man att iträda så många af dessa spännhål, som det för handen varande arbetet kan erfordra; dock måste man i alla händelser tillse att tråden *slutligen går utifrån inåt genom det skyttelns spets närmaste hålet*. Derefter ledes tråden

från nämnda hål *ut igenom* den sneda öppningen i skyttelns rygg, hvarvid en tre tum lång trådända lemnas utanför skytteln. Under skyttelns iträdning måste man noga akta sig för att linda tråden öfver någon af skyttelns *utkanter*, eller att spänna tråden i så oriktiga lägen att den kommer att trycka emot spolen, och sålunda hindra dess regelbundna gång. Vid skyttelns inläggande utdrages den närmaste stålskifvan, som betäcker skyttelbanan. Svänghjulet vrides sakta tills nålen kommit högst upp, hvarvid skyttelföraren framkommer till det öppna rummet. Sedan man tillsett, att skyttelns plats är fri från trådändar och dam, nedlägges skytteln emellan förarens båda armar, *med spetsen riktad framåt* samt med spännhålen uppåt. Stålskifvan inskjutes åter på sin plats, och man tillser att trådändan ej deraf fastklämmas.

Öfre trådens ledning.

Nu uppsättes öfvertrådens rulle på maskinbygelns uppstående stift. På maskinens fria del finnas tre par kupiga brickor af olika storlek. De med en framåt gående fjederaxel försedda största brickorna kallas »*tråd-spännaren*». Emellan och *under* dessa brickor ledes tråden från rullen, vidare *uppåt* emellan de på nålstångens öfversta del varande *små brickorna*, så *ned* igenom en på maskinarmens venstra ända belägen *ledarcögla*; derifrån *ned* emellan derunder varande *medelstora brickor*; vidare *ned* igenom *nålfästets hål*, och till sist *iträdes nålen från venster till höger*, lemnande tre en tum lång trådända utanför nålen. Nästa förberedelse för arbetet är att uppfånga skyttel-tråden. Detta sker på följande sätt: håll nålens trådända med venstra handen åt

höger, utan att hårdt sträcka den; vrid med högra handen om svänghjulet helt sakta och i rätt riktning, så uppdrages skyttelns tråd. Fånga den och uppdrag den ett par tum långt.

Reglering af trådspänningen.

Man sätter nu maskinen i gång genom jemn trampning i rätt riktning. Man bemödar sig att erhålla lika utseende på sömmen å tygets båda sidor, så att de båda trådarna omslingra hvarandra midt i arbetet. Har man efter regeln för skyttelns iordningsställande iträddt ett passande antal spännhål i skytteln, och sålunda ej behöfver ändra något vid skytteltråden, så får man egna sin uppmärksamhet åt behandlingen af nåltrådens spännapparat. Man hade nemligen vid skyttelns iträdning att bestämma *huru fast* söm man önskade, och behöfver ej ändra något deri, såvida man ej genom *trådarnes bristning* eller *tygets rynkning* kan finna att för många skyttelögon äro begagnade, eller ock att man genom en alltför svag söm ser sig behöfva iträda flera skyttelögon. Deremot har man att *reglera sömmens likhet på båda sidor* genom ut- eller inskrufning af spännapparaten utanför den koniska fjedern sittande mutter. Ligger tråden på *arbetets undre sida* rak, eller der visa sig *nedhängande öglor*, så skall spännaremuttern *inskrufvas* något. Ligger deremot tråden rak på *arbetets öfre sida*, så *utskrufvas* muttern något. Vid denna vridning på spännaremuttern bör man vara försigtig, emedan ej stor vridning behöfves för att ändra sömmens utseende.

De till hvarje maskin hörande lösa delar.

Tolf nålar.

En skyttel.

Fyra spolar.

Två tumskrufvar.

En skrufmejsel.

En skrufnyckel.

En oljekanna, hvars botten är elastisk, så att man genom tryckning deremot kan utdrifva oljan droppvis. När kannan skall fyllas fränskrufvas pipen.

En lineal, till ledning för tygets kant vid syende af räta sömmar; den fästes med en tumskruf på maskinens platta del.

En pressarfot för vanlig söm, med sin tapp uppskjuten i pressarstängens nedre ända och fästad med dervarande klämskruf.

En ganz-fot, försedd med tvänne hål, hvaraf ganzen inledes genom det yttersta hålet.

En snodd-fot, försedd med rundt sporr, som har att leda snodden.

En fäll-fot, på undra sidan försedd med en egg och på högra kanten med en djup inskärning. Dess egg tager stöd af den ränna en utviken söm bildar, under det att sömningsmånerna faststickas först på ena och sedan på andra sidan om den sammanhållande sömmen. Inskärningen utgör ledning för band, som skola faststickas på ytan af ett arbete. Vid fällning och bandkantning användes äfven denna pressarfot. — Alla dessa fötter byta plats med den vanliga pressarfoten.

Två smala fällvikare, af olika bredd, vid hvar sin ända af samma fästskifva.

Fällvikarne utgöras af snäckvridna skifvor, som fästas med tumskrufvarne och med mynningen riktad emot nålen. Fällfoten insättes i stället för vanliga pressarfoten. Vid fällningens början upplyftes fällfoten, och för att erhålla fällen riktig ifrån början, vikes densamma ett stycke för hand, införes sedan i fällvikarens snäcka, foten nedsläppes och arbetet börjas, då fällen blir dubbelt viken och stickad. Nybörjare böra först lära sig att med säkerhet sy vacker och felfri slätsöm innan fällning försökes.

En kantbandsapparat bestående af ett långt mittelstycke, på båda sidor försedt med flyttbara skifvor, ytterst böjda till hakar. Fastskrufvas med en tumskruf på maskinens platta. Kantbandet införes så, att dess kanter omslutas af de båda krokarne, hvaraf den undre bör framskjutas något mer än den öfre. Mittelstycket framskjutes så, att det stödjer emot bandets rygg. Tygkanten införes uti det sålunda vikta bandet, hvarefter man kan, medelst en söm, samtidigt fästa bandets båda kanter. Fällfoten begagnas äfven till denna apparat.

En syskifva med fint nålhål, att vid söm i fina tyger byta plats med den för skräddarearbeten afsedda syskifvan. Fästes med tvänne skrufvar och insättes noga på sin plats.

Ett vaddér-mått, bestående af en bygel af ståltråd, anbringas med ena tumskrufven på framsidan af maskinarmens fria del, och med sitt vinkelböjda parti följande nära syskifvan. Begagnas till rätledning af vadderade arbeten, veck m. m. Afståndet emellan nålen och vaddermåttet bestämmer afståndet mellan söm-marne.

En slipsten af smergel, anbringas, för nålspetsarnes skärpning, å spolmaskinens till höger utlöpande tapp.

Allmänna underrättelser.

Man tager en bit tyg af samma sort, hvarpå man sedan ämnar sy, och inlägger det, så mångdubbelt man önskar, under pressarfoten, sedan de båda trådarnes ändrar blifvit utlagda rätt ifrån arbetaren. Vid inläggningen af tyget har man att ihågkomma, att det kommer att gå rätt ifrån den arbetande. *Pressarfoten nedsläppes på tyget* genom att nedfälla den upptill sittande lilla häfstången. *Stygnens längd* bestämmes genom en nedpå maskinens platta del, längst till höger varande skruf. Vill man hafva *långa stygn* skjutes den *emot höger* uti sin ränna och tillskrufvas. Genom dess skjutning *mot venster förkortas stygnen*. Man akte sig att ej alldeles lossa denna skruf, emedan det förorsakar besvär att åter insätta densamma.

Skulle *stygn af dubbel längd* mot de öfriga uppstå på några ställen, eller ock *ingen söm erhållas*, oaktadt ingen af trådarne brustit, så har man insatt nålen orätt, iträdt tråden på orätta ställen, tagit för fin tråd till den nål man begagnar, vridit nålen så att ögat ej står rätt mot höger och venster, eller ock begagnar man alltför dålig tråd. Genom felaktig iträdning förorsakas *trådarnes afskitning*. När *spolen börjar att blifva tom* synes detta på sömmen, som då blir ful på undre sidan, hvarföre man vid sådana tillfällen behöfver ytterligare *inskrufva* spännmuttern.

När man uppnått sömmens slut och vill uttaga arbetet från maskinen, så stannar man den med nålen i sin högsta ställning, utdrager några tum tråd ifrån spän-

naren, uppställer pressaren och uttager arbetet försigtigt samt afklipper båda trådarna, så att ett par tum deraf blifva kvarlemnade fria vid maskinen, så att denna utan vidare förberedelser må vara i ordning för en ny söm. *Under arbetet bör man ej på minsta sätt draga eller skjuta på tyget*, utan låta framskjutarens tänder ensamma besörja dess framflyttning; man har blott att med venstra handen leda tyget i den önskade riktningen och hålla det slätt framför pressarfoten.

Vid syende om hörn stannas maskinen, då nålen tillryggalagt sin halfva väg uppåt, d. v. s. gått så långt upp att *ögat är i tyget*, pressaren lyftes och tyget vrides omkring nålen i den önskade riktningen; pressaren nedsläppes och sömmen fortsättes. Vid pressarstängen är ett gaffelformadt stycke anbragt, fästadt med en bakom maskinarmen sittande skruf. Om denna skruf lossas, kan gaffeln nedskjutas till förstärkande af pressarfjederns kraft *för läder och hårda, tjocka tyger*. Skrufven tilldrages åter. *Vid söm i tunna tyger* är nödigt att något uppflytta denna gaffel, att fjedern må trycka mildare. *För tunna tyger* begagnas den med finare nålhål försedda syskifvan, hvilken fästes med tillhörande 2 skrufvar på sin plats öfver framskjutaren.

Om maskinens drifrem blifvit för slapp, afskäres den ett stycke och sammanfogas åter.

När mycket små stygn önskas, må man ej skjuta stygnregulatorn för långt till venster, emedan nålen då oupphörligt sticker i samma stygn, så att arbetet ej kan fortskrida. *Försök ej att vrida eller ändra några skrufvar, hvartill ej denna beskrifning gifvit särskild tillåtelse.*

Rynkning erhålles genom att sy med långa stygn och nåltråden mycket löst spänd, så att undre tråden

kommer att ligga rak. När man framsytt den önskade längden, uttages arbetet från maskinen, hvarefter man, fasthållande den undre tråden, upprynkar tyget med högra handen.

skade
man,
med

CHARL. J. BAXTER

HAND-SYMASKINER

SYMASKINSTILLERER

50 LILLA NYGATAN 50

HOS

CARL A. HANNER,

ENDE FÖRSÄLJARE I STOCKHOLM

AF

MORA SYMASKINER,

FINNES ÄFVEN LAGER AF

HAND-SYMASKINER

OCH

SYMASKINSTILLBEHÖR.

20 LILLA NYGATAN 20.

